Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 27.VII.1932 r. 702.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika. Dział.Str.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

---:-§-:---

-:o:-

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

W y k r y c i e p o l s k i e j o r g a n i z a c j i s z p i e g o w s k i e j w L i t w i e ."Lietuvos Žinios" /166/:W tych dniach litewska policja kryminalna wykryła polską organizację szpiegowską w Litwie, w związku z czem aresztowała 4 osoby. Dochodzenie w sprawie aresztowanych zostało już ukończone i przekazane Prokuraturze Sądu Okręgowego w Kownie.

Historja tej afery szpiegowskiej jest następującą:W dn.16 lipca r.b. litewska policja kryminalna w okręgu trockim zatrzymała obywatela litewskiego Antoniego Reingolda, pochodzącego z okupowanej Litwy. W 1930 r.Reingold pracował jako pocztyljon na poczcie w Godlewie, lecz za przywłaszczenie tysiąca litów został usunięty i oddany pod sąd. Unikając kary, Reingold uciekł do Polski, gdzie zajął się szpiegostwem. Poraz pierwszy został on wysłany na Litwę w celu stwierdzenia,czy Litwini nie wysyłają wojsk do Kraju Kłajpedzkiego. Po pomyślnem wykonaniu tego zadania otrzymał on 25 dolarów. W dn.14 lipca Reingold został zawezwany przez por.Leorentowskiego, który tym razem wysłał go na Litwę z poważniejszą sprawą. Przedewszystkiem Reingold miał zanieść naczelnikowi okręgu policji granicznej Giedulewicziusowi list "niby od panienki", zaś u pisarza oddziału tanków Mieczysława Norejki poprosić o zdjęcia fotograficzne. Wszystko następnie miał on doręczyć według umowy z nim i tamtymi panami. Pozatem Reingold miał się dowiedzieć, czy Norejko nie zna w wojsku oficerów, lub wogóle osób lubiących wypić i zabawić się z niewiastami. Za wykonanie tego zadania porucznik obiecał mu dobrze zapłacić i wyjednać dobrą posadę w brygadzie wileńskiej z uposażeniem 150 zł.miesięcznie. By Reingold nie zapomniał wymienionych nazwisk, porucznik wypisał je na cienkiej bibułce i włożył do ustnika do papierosa. Jednak Reingoldowi nie udało się. Został on z całą swą"amunicją" aresztowany, przyznał się do winy i obszernie opowiedział, w jaki sposób werbuje się szpiegów polskich w Litwie. Szef okręgu policji granicznej Giedulis-Giedulewiczius został zwerbowany w czasie spotkania z oficerami polskimi w sprawie sporu o jezioro Dukszty. Rozmowa z porucznikiem polskim zaczęła się od zagadnięcia "czy nie można się z panem spotkać?", a skończyła na uprawianiu szpiegostwa i udzielaniu Polakom informacyj. By się nie wydać złym,porucznik polski oświadczył w rozmowie, iż dobrze by było, gdyby Litwini odzyskali Wilno, gdyż wówczas możnaby żyć w przyjacielskich stosunkach. Giedulis wręczył oficerowi polskiemu swą fotografję.

W grudniu 1931 r.porucznik wyznaczył Giedulisowi spotkanie w Dyneburgu, lecz sam przybyć na nie nie mógł. Przysłał natomiast 15-letnie dziecko z jego fotografją i zakomunikował, że widzenie odkłada na dzień 8 lutego. Przybywszy na wyznaczone miejsce /do hotelu/Giedulis zastał tam osobnika mniejwięcej 40-letniego, który oświadczył, iż jest wysłannikiem porucznika i rozpoczął go wypytywać. Zwłaszcza wypytywał on o siłę motorów stosowanych w lotnictwie litewskiem, jaki ładunek może unieść 1 aeroplan etc. Osobnik ten poradził Giedulisowi nabycie aparatu radjowego, gdyż Polacy przy pomocy pewnych umówionych zdań nadadzą mu drogą radjową potrzebne instrukcje. Giedulis w policji kryminalnej otwarcie przyznał się, iż uprawiał szpiegostwo na rzecz Polski i chłodno opowiedział o całej swej działalności. Jedynie Norejko narazie się broni i oświadcza, iż nic o szpiegostwie nie wie.

Oprócz tych trzech szpiegów polskich policja kryminalna w dn. 3 czerwca aresztowała ~~xxxxxxxx~~ła Antoniego Maczernisa. Okazał się on tak odważny, że sam przybył do policji kryminalnej, nazwał siebie Piotrem Szimkusem i pokazał podanie, wystosowane do prezydenta republiki.

W podaniu tem oświadcza on, iż w okupowanej Litwie był on nauczycielem t-stwa "Rytas", lecz Polacy go usunęli. Polacy rozstrzelali jakoby za szpiegostwo na rzecz Litwy jego brata ciotecznego, żołnierza wojsk polskich i aresztowali jego samego /Maczernisa/, lecz udało mu się uciec. W krzyżowym ogniu pytań przyznał się on, iż nie jest Szimkusem, lecz Maczernisem i że przybył na Litwę w celu uprawiania szpiegostwa na rzecz Polski.

W y w i a d w s p r a w i e d z i a ł a l n o ś c i k o m u n i s t ó w l i t e w s k i c h ."Liet.Žinios" /167/: W dn.24 lipca p.o. szefa policji kryminalnej p.A.Powiłajtis poinformował przedstawicieli prasy o odbywającej się obecnie"reorganizacji" partji komunistycznej.

Jakiś czas temu policja kryminalna u dwóch wybitnych działaczy komunistycznych mian.Glezerajti i Abramowicza wykryła skład literatury komunistycznej, zawierającej ok.20 tys. egzemplarzy różnych broszur, pism, instrukcyj i in. Z jednej instrukcji wynika, że na przyszłość odsiadującym karę w więzieniu więźniom politycznym zabronione będzie organizowanie strajków głodowych. Przyczyną tego zakazu jest okoliczność, że strajki takie pochłaniają wiele energji i odstraszają wielu działaczy politycznych. Komintern jest również przeciwnikiem strajków głodowych. W innej instrukcji mówi się o interwencji przeciwko ZSRR. Interwencja ta winna się już wkrótce rozpocząć. Prace przygotowawcze uwydatniają się w całej agitacji komunistycznej.W instrukcjach zaleca się także wystąpienie przeciwko burzeniu starych budynków. Rujnowanie tych budynków, zgodnie z instrukcją, należy wykorzystać dla celów agitacyjnych. Ludność winna się domagać, by rząd właścicielom zburzonych domostw udzielał takich zapomog, któreby wystarczyły na wybudowanie nowych zabudowań. Projekt statutu litewskiej partji komunistycznej zawiera szczegółowy opis struktury partyjnej. Dotąd partja komunistyczna takiego pisanego statutu nie posiadała. W innych pismach znajdują się wyrazy niezadowolenia, iż w szeregach litewskiej partji komunistycznej jest zbyt mało Litwinów, a nie-Litwini stanowią 54%. Stwierdzono, iż komintern nie jest zadowolony z litewskiej partji komunistycznej. Od r.1926 litewska partja komunistyczna znajduje się w stanie kryzysu. Komintern wystosowuje do niej różne nagany i instrukcje, zawierające nawoływania do uintensywnienia działalności. Ostatnio komintern zaproponował partji zmianę przywódcy i dokonania reorganizacji wewnętrznej.

Z m i a n a w p o s e l s t w i e f r a n c u s k i e m ."Dzień Kowieński" /164/: Dn. 21 b.m.dotychczasowy sekretarz poselstwa francuskiego w Kownie baron Guy de la Tournelle wyjechał na nowe stanowisko przy poselstwie francuskiem w Atenach.

N o w y c h a r g é d'a f f a i r e s p r z y W a t y k a n i e. "Dzień Kowieński" /166/: Na miejsce odwołanego litewskiego chargé d'affaires Przy Watykanie p.Łozorajtisa, który ma być zamianowany dyrektorem nowozałożonego Departamentu Politycznego i jednocześnie sekretarzem generalnym M-stwa Spraw Zagr., przewidziany jest osobisty sekretarz ministra Spr.Zagr.dr.Graużynis. Graużynis bawi obecnie w Hadze, jako doradca prawny, przydzielony do delegacji litewskiej na rozprawie Trybunału.

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

Z a b i e g i p r z y w ó d c ó w z w i ą z k u "P a v a s a r i s" o d a r o w a n i e w i n y ."Dzień Kow." /164/:Profesorowie Dovidajtis, Eretas i dr.Leimonas, którzy z rozporządzenia komendanta pow. marjampolskiego zostali osadzeni w więzieniu na przeciąg 3 miesięcy, złożyli na ręce ministra Obrony Krajowej pułk.Giedrajtisa podanie o darowanie im kary.

S p r a w y s ą d o w e k s i ę ż y .Trybunał Najwyższy rozpatrzył sprawę kasacyjną ks.Matulewicziusa ze Świadość, którego sąd Wojenny skazał na 10 miesięcy więzienia za przeciwrządowe wystąpienia w kościele. Trybunał skargę kasacyjną uchylił i wyrok Sądu Wojennego zatwierdził. Władze sądowe wydały już rozporządzenie o wykonanie wyroku.

Z u n i w e r s y t e t u W i t o l d a W i e l k i e g o ."Dzień Kow." /165/:Senat uniwersytetu W.W. postanowił we wrześniu r.b. utworzyć katedrę prawa kłajpedzkiego. Czasowo prawo kłajpedzkie będą wykładać profesorowie wydz.prawnego. Stałym lektorem ma być profesor zaproszony z zagranicy. Postanowiono również zreaorganizować wydział techniczny uniwersytetu. Wydział ma być przekształcony na instytut techniczny z szerokim programem wykładowym.

M e m o r j a ł d r o b n y c h k u p c ó w p r z e c i w k o s y n d y k a t o m ."Dzień Kow."/165/:Centralny związek drobnych kupców opracowuje wyczerpujący memorjał w sprawie szkodliwej działalności syndykatów w Litwie. Memorjał ten zawierający dane dotyczące szkodliwej działalności syndykatów zostanie doręczony rządowi.

K o s z t y u t r z y m a n i a s z k ó ł p o w s z e c h n y c h. "Lietuvos Aidas" /Nr.166/: W r.1931 na utrzymanie szkół powszechnych w Litwie wydano 23.218.552,43 lt.

Z a s i ł k i d l a o c h o t n i k ó w ."Rytas" /149/:Zarząd reformy rolnej pstanowił wyasygnować dla ochotników litewskich 529.000 lt. w formie zasiłków. Podania reflektantów na zasiłki winne być złożone do dnia 23 sierpnia r.b.

D o k o ł a r o z s z e r z e n i a R a d j o s t a c j i k o w i e ń s k i e j ."Dzień Kow." /166/: M-stwo Komunikacji prowadzi obecnie pertraktacje z kilkoma firmami zagranicznemi w sprawie przebudowy Radjostacji kowieńskiej. Projektowanem jest zwiększenie mocy Radjostacji do 60 klv. Przebudowa Radjostacji będzie kosztowała przeszło miljon litów.

"Rytas" /Nr.147/ donosi, że zgodnie z opracowanym przez M-stwo Komunikacji projektem ustawy, wszyscy posiadacze motorów elektrycznych będą musieli je odizolować w ten sposób, by nie przeszkadzały one w odbieraniu radja. Przeciwko temu projektowi związek dentystów wystosował memorjał, domagając się wykształcenia poprzednio odpowiedniej ilości techników, którzyby potrafili tych izolacyj za przystępną cenę dokonać.

S p r a w a p r o f .H e r b a c z e w s k i e g o ."Dzień Kowieński" /164/: Powrót prof.Herbaczewskiego na jego dawne stanowisko lektora uniwersytetu nie jest wykluczony. P.Herbaczewski przystąpiłby do swych obowiązków w początkach roku szkolnego.

S p r z e d a ż m a j ą t k u T y s z k i e w i c z a z p r z e t a r g u ."Liet.Žinios" /164/: Zmarły hr.Tyszkiewicz pozostawił swym dwom synom majątek wartości ok.2 milj.lt. Ponieważ jednak spadkobiercy nie opłacili dotąd podatku do utwierdzenia się w spadku, przeto majątek Tyszkiewicza znajdujący się przeważnie w Połądze zostanie proawdopodobnie sprzedany z przetargu.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

W y b o r y d o k ł a j p e d z k i e g o s e j m i k u p o w i a t o w e g o ."Dzień Kow." /166/: W dn.22 b.m.odbyły się wybory do kłajpedzkiego sejmiku powiatowego. W wyborach wzięło udział 50% uprawnionych.

Z Kłajpedy donoszą, iż Landwirtschaftspartei uzyskała 11-12 mandatów, gospodarcza partja autonomiczna 3 mandaty, Volkspartei 2 mandaty, socjaldemokraci 2 i Litwini 2 mandaty.

S p r a w a o b i o r u p r e z e s a w k ł a j p e d z k i e j I z b i e H a n d l o w o - P r z e m y s ł o w e j ."Dzień Kowieński" /165/: Elta z Kłajpedy donosi, iż w dn.21 b.m. odbyło się posiedzenie kłajpedzkiej Izby Handl.-Przemysłowej,na którem zamierzono dokonać obioru nowego prezesa Izby, jednakże w wyniku obrad wybory te odroczono do stycznia roku przyszłego.

Wówczas dokona się jednocześnie obioru prezesa oraz nowego prezydjum . a do tego czasu funkcje prezesa powierzono dwom wiceprezesom, mianowicie: Arno Jahnowi i Kurttowi Schrafftterowi. Pozatem Izba natem posiedzeniurozważyła nadesłany przez Dyrektorjat projekt ustawy owalce z bezrobociem, wypowiadając się przeciwko niektórym paragrafom tego projektu. Zredagowanie uwag do tych paragrafów Izba powierzyła specjalnej komisji.

B7